

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

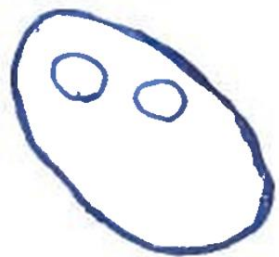

Sēnes un sēņošanas tradīcijas Latvijā

Egita Zviedre

Kas ir sēnes?

Sēnes ir eikariotiski organismi, kas satur hitīnu un barojas, absorbējot organiskas vielas.

Vienšūnas

Daudzšūnu

Sēņu daudzveidība

Hitrīdijsēnes

Kustīgas sporas

Zigosēnes

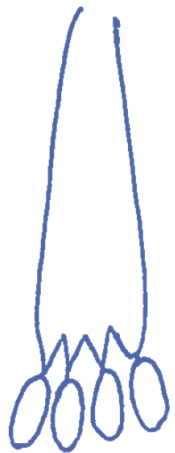
Sporas veidojas starp micēlija pavedieniem

<https://www.flickr.com/photos/56380734@N05/5350967988>

Sēņu daudzveidība

Bazīdijsēnes

Bazīdija ar
bazīdijsporām

Asks ar
askusporām

Askusēnes

Termins – sēne

Auglķermenis = sēne

Micēlijs (sēņotne) = sēne

Sēņošanas tradīcijas pirms interneta

Sēnes vāca:

1. Pārtikai
2. Ārstniecībai
3. Iekuram

Jaunos **parastos zemestaukus** izmantoja ārstniecībā.

Īsto posaspiepi izmantoja kā iekura materiālu. Tā viegli aizdegas.

Sēņošanas tradīcijas pirms interneta

- Zināšanas par sēņu izmantošanu tika nodotas no paaudzes paaudzē;
- Vēlāk parādījās rakstīta informācija periodikā, grāmatās;
- Aizsākās tradīcija organizēt sēņu izstādes un profesionāli konsultēt cilvēkus.

Sēņu izstādes

Pirmo sēņu izstādi organizēja Ferdinands Erdmans Štolls Rīgā 1918. gadā.

Izstāžu mērķis – apmeklētāju zināšanu paplašināšana par ēdamo sēņu sugu daudzveidību, to drošas izmantošanas veicināšana un saindēšanās novēršana.

Tagadējās Latvijas Nacionālā dabas muzeja telpās sēņu pirmā sēņu izstāde notika 1940. gadā. To organizēja Skolu muzeja direktors Jānis Siliņš (D. Meiere, I. Dāniele 2020).

Sēņošanas tradīcijas mūsdienās

- Zināšanas par sēņu izmantošanu joprojām tiek nodotas no paaudzes paaudzē;
- Daudz informācijas ar bagātīgu ilustratīvo materiālu;
- Aplikācijas u. c. virtuāli sēņu noteicēji;
- Konsultācijas par sēnēm pieejamas daudz vieglāk. Tās mikologi sniedz ne tikai klātienē, bet arī sociālajos tīklos.

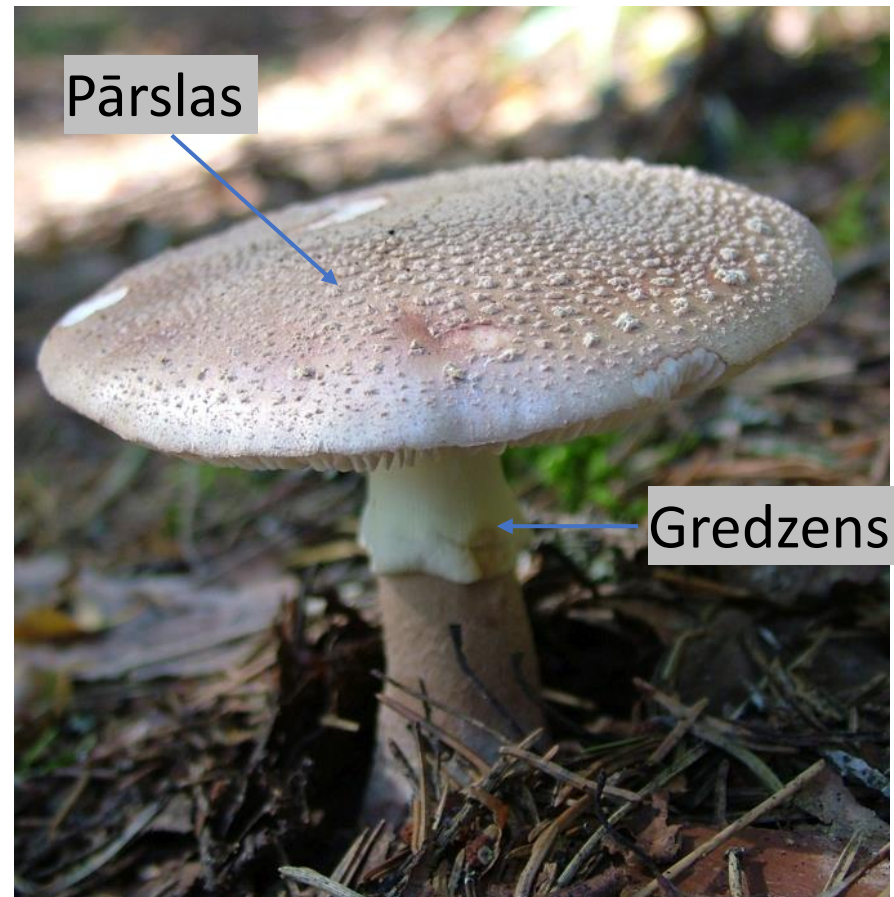
Vai tiešām?

Sarkanā mušmire – indīga sēne

Ja sēnei ir gredzens, tad tā ir indīga.

Ja sēnei uz cepurītes ir pārslas vai zvīņas, tad tā ir indīga.

Sarkstošā mušmire – ēdama sēne

Vai tiešām sēne nav indīga, ja

- tā ir kāpuraina?
- tā maina krāsu bojājuma vietā?
- sīpols, kas vāras kopā ar sēnēm, nezilē?

Rudzupuķu smilšbeka

Kopsavilkums

Nav nevienas pazīmes kā atšķirt ēdamās sēnes no indīgajām!

Ir jāpazīst katra sēne visās tās attīstības stadijās!

Jauna un pieaugusi
cirtainā čigānene

Tradīcijas ir arī jāmaina!

Jāatsakās no tādu sēņu ēšanas, kuru nevēlamā ietekme uz veselību ir pierādīta (vai pat ir tikai aizdomas par to)!

Cūcene

Kailā mietene

Jaunas sēņošanas tradīcijas

Parastā sērapiepe – laba ēdama sēne, kas aug uz lielu ozolu, vītolu un citu koku stumbriem.

Jaunas sēņošanas tradīcijas

Dzīslkāta beka – laba ēdama sēne, kas aug priežu mežos.

Paldies par uzmanību!